

בס"ד

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת משפטים

תורת

חובת העזרה לזולת ק"ו מבע"ח:

שְׁמוֹת פֶּרֶק כָּזֶה (ה) כִּי תִרְאֶה זֶמְזֹר שֶׁנֶּאֱמָר רִבֵּץ תַּנּוֹת מִשְׁאֵל וְזִדְלָתָ מִעֶזֶב לֹא עֶזֶב תַּעֲזֹב עִמּוֹ:

המסורה בשלושה מקומות כתוב רובץ:

כתב בעל הטורים שמות פרשת משפטים פרק כג פסוק ה רבץ. ג' במסורה. הכא רובץ תחת משאו. ואידך לפתח חטאת רובץ (בראשית ד ז). רובץ בין המשפטים (שם מט יד). לפתח חטאת רובץ זה יצר הרע (קידושין ל ב) שאם הלך אחר יצרו והרבה עון עד אשר הוא רובץ תחת משאו, מאי תקנתיה יעסוק בתורה כיששכר שהיה רובץ בין המשפטים, כדאמרינן (שם) אם פגע ברך מנוול זה משכחו לבית המדרש:

ולענ"ד לבאר המסורה שכשם שמצוה לעזור לחמור הרובץ תחת משאו כן מצוה לעזור ולהחזיק את הרובץ בין המשפטיים שהן תלמידי חכמים, אלא שיש יצה"ר המונע כי לפתח חטאת רובץ, והיינו שהיצה"ר שנקרא רובץ מונע ממנו לעזור לרובץ שהוא הת"ח.

העוזר לזולת עושה עם עצמו חסד:

והסגולה להתגבר על יצר הרע ובכל זאת לעזור, כתב הפנים יפות שמות פרשת משפטים פרק כג פסוק ה כי תראה חמור שנאך וגו'. וביאר לפי מה שאמרו חז"ל [ויק"ר לד, ח] יותר ממה שהעשיר עושה עם העני עושה העני עם העשיר, שהחסד שעושה עם חבירו הוא החסד שעושה חבירו עמו, וצריך האדם שיבחין זה כשעושה חסד עם חבירו שהוא מה שחבירו עושה עמו, וזהו שאמר שיחדל מלחשוב שהוא עושה חסד ועוזר את חבירו, כי כמו כן חבירו עוזר לו, והיינו דכתיב עזוב תעזוב עמו. והביאור כאשר האדם עוזב היינו עוזר הוא גם תעזוב שהכונה שהוא נעזר עמו ביחד איתו.

העני בכל מקרה יקבל המגיע לו:

עוד כתב ביאור נוסף וז"ל ועוד יש לפרש ע"ד זה שיחשוב בעשותו החסד עם חבירו, כי בוודאי החסד הזה לחבירו נגזר על חבירו מן השמים, וכן בנתינת צדקה לעני בודאי נקצב לעני הזה מן השמים כמ"ש [ביצה טז א] כל מזונותיו קצובים וכו', ואלמלא הוא, היה בא לעני הזה ממקום אחר, כמ"ש מרדכי לאסתר [אסתר ד, יד] כי אם החרש תחרישי וגו' רוח והצלה יעמד ממקום אחר וגו', אלא שזכה העשיר להיות שליח בדבר, והיינו דכתיב [דברים טו, י] נתן נתן כלומר מה שתתן לו הוא דבר הנתון לו מן השמים, וכן עזוב תעזוב היינו דבר הנעזר לו מן השמים על ידך בא לעזרו וממילא חבל שיפסיד הזכות שהזדמנה לידו ותלך למישהו אחר:

רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

www.orhamelech.org rabi.m.malka@orhamelech.org

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

לימוד המוסר של החפץ חיים ממצוה זו:

ומלבד הנ"ל עוד כתב החפץ חיים על התורה כי תראה חמור שונאך רבץ תחת משאו כג- ה {א} התורה הזהירה אותנו לחוס על הבעל חי הרובץ תחת משאו ואפילו אם החמור שייך לשונא כבאורם ז"ל **בפסחים קי"ג** שמותר לשנאתו אעפ"כ צריך האדם להתגבר על יצרו ולעזוב את הכעס ולעזור לחמור.

ונתאר לעצמנו כי מסתמא נשא החמור של השונא על שכמו משא של שקים מלאים חול ואבנים לבנין כדרך הטוענים משא על החמורים ובכל זאת מצוה לעזור לו.

ב {ומזה נלמד שאם היה החמור של אהובו אשר היה נושא עליו מזון למפעל של חסד עם נזקקים בודאי שעל כל אחד מישראל לתת יד ושכם להקים את החמור ולעזור לו.

ג {ומעתה נצייר נא בנפשנו אם החמור היה נושא על גבו שקים מלאים תרופות שצריך לתת לחולים מסוכנים, בטוח שכל מי שיש לו מעט מח בקדקדו ימהר ויחיש לעזור לחמור הזה שנפל תחת משאו כי הלא מבלעדם מן הנמנע להציל את חיי החולים.

ד {ונחשוב יותר מכך ונאמר שאם היה הנושא את הרפואות הללו לא היה חמור אלא בן אדם והוא נפל תחת המשא הזה, ברור שאין צריך לאמר שעל כל אדם החובה להחיש עזרה לנופל למען יוכל למהר בואו לבית החולים האומללים המחכים לסמי המרפא הללו.

ה {אחר החשבונות האלו נשכיל ונבין עד כמה אנו מחויבים לעזור לראש ישיבה הנושא על שכמו את עול התורה הממציאה חיים לכלל ישראל, וכמאמר חז"ל בסנהדרין צט שהקב"ה אמר לאברהם אם יש עשרה צדיקים לא היה הופך את סדום וכולם היו ניצלים בזכות תורתם, ובלעדי התורה יכול להיות גזרות קשות ח"ו, ואותו ראש ישיבה נופל תחת עול המשא הכבד הרובץ עליו בהספקת בר ולחם ומזון לעמלי תורה בודאי שחובה על כל אחד מאתנו לעמוד לימינו ולהיות לו לאחיעזר ואחיסמך במפעלו כי היא חיינו ואורך ימינו ועליה נאמר אורך חיים מימינה ומשמאלה עושר וכבוד.

בכבוד רב
מרדכי מלכא